

POSUDEK OPONENTA/ ~~VEDOUČÍHO BAKALÁŘSKÉ~~ /DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno studenta: Bc. Barbora ŠIMSOVÁ

Název práce: Šifrovaná korespondence Matyáše Gallase s císařem Ferdinandem III.

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.

Oponent: Doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.

Obor a forma studia: Archivnictví a pomocné vědy historické

Povinná kritéria hodnocení práce	Stupeň hodnocení			
	1	2	3	4
Formální úprava a náležitosti práce	x			
Logická stavba a členění práce	x			
Jazyková a terminologická úroveň	x			
Adekvátnost použitých metod a způsob jejich použití	x			
Důkladnost zpracování (jdoucí do podrobností)	x			
Práce s literaturou (citace, poznámky)		x		
Práce s prameny (využití, citace, poznámky)				
Vymezení cíle a jeho naplnění	x			
Vlastní přínos studenta	x			

Připomínky a náměty:

Diplomová práce Bc. Barbory Šimsové má podle všech výše uvedených kritérií mimořádně vysokou úroveň. Z pohledu oponenta tak mohou připojit jen pár marginálních poznámek. Týkají se zejména několika titulů českých autorů, které měly být citovány. Je to přitom paradox, neboť zahraniční (především jazykově německou a anglickou) literaturu k historickému kontextu vydávaných dopisů autorka cituje ve značné úplnosti, a to jak aktuální, tak starší tituly. Vedle novější registrové edice *Documenta Bohemica bellum tricennale illustrantia*, se kterou autorka pracovala, bych doporučil ještě také starší edici Václava Lívy, *Prameny k dějinám třicetileté války. Regesta fondu militare*, zde zejména 4. a 5. svazek. K problematice bojů Valtellinu jsou pak užitečné práce českých hispanistů: Bohumil Baďura, *Zápas o Valtellinu a český odboj protihabsburský (1618-1620)*. In: *Sborník historický* 7, 1960, s. 123-156, a zejména Josef Forbelský, *Španělé, Říše a Čechy v 16. a 17. století. Osudy generála Baltasara Marradase*, Praha 2006 (v příslušných kapitolách). K samotné edici, jinak velmi pečlivě zpracované bych doporučil znovu ověřit edici italských pasáží, kde se mi některá čtení jeví nepravděpodobná (na konci dopisu č. 4), např. *travaronno*, mělo by být *trovaronno*. Je ovšem v pořádku, že další nepravdivé tvary na tomto místě jsou označeny vykřičníkem. Italský text v příloze dopisu č. 9 se zdá být v pořádku.

Celkové posouzení práce a zdůvodnění hodnocení:

Oboru historické kryptologie se nevěnuje a zřejmě ani v budoucnu věnovat nebude příliš mnoho badatelů. Jde o disciplínu velmi obtížnou a zároveň přinášející jen dílčí poznatky, jež se mohou však někdy ukázat mimořádně pozoruhodné. Autorka podává přehledný výklad kryptologické metody (včetně slovníčku) a uvědomuje si zároveň i na základě svých zkušeností z předchozí bakalářské práce (a následně publikované studie v SAP), že je nutné propojit kryptologickou metodu s diplomatickou a paleografickou analýzou. Cenný je rovněž specifický software, který k rozboru šifrovaných pasáží spolu se svým manželem vytvořila, a také popis jejích zkušeností s programem transcribus. Základem přitom zůstává vědomí, že nejde o jakousi (byť velmi pracnou) hru, nýbrž že pro adekvátní interpretaci těchto pramenů je nutností komplexní historický přístup spojující všechny zmíněné metody a disciplíny s detailním zjištěním historických okolností, za nichž tyto dopisy vznikly.

Diplomantka vybrala z fondu Historická sbírka (rodinný archiv) Gallasů celkem deset šifrovaných dopisů krále/císaře Ferdinanda III. Matyáši Gallasovi z let 1635–1638. Jejich edice, jež je jádrem práce, splňuje nejnáročnější standardy včetně důkladného výkladového aparátu k jednotlivým jménům a dalším reáliím v poznámkách. Vysoko hodnotím také otázky, které si autorka položila: totiž co, kdy a proč se šifrovalo. Práce si současně vyžádala vskutku hluboký ponor do dějin vojenských tažení na západě Říše a na francouzském pomezí (zde například autorka výborně pochopila problematiku rozděleného Burgundska) a dále dějů v oblasti Graubünden (Grisonsku, Engadinu) a přilehlé Valtelliny.

Ocenění zasluhuje také naznačení dalších možností výzkumu jak v samotném gallasovském archivu, tak také ve vídeňských fondech (HHStA, Kriegsarchiv).

Práce má promyšlenou strukturu, velmi dobrou jazykovou úroveň a celkově ji zejména po metodické stránce hodnotím jako neobyčejně přínosnou.

Ze všech uvedených důvodů ji navrhuji hodnotit jako výbornou

Datum: 17.6.2024